

การเตรียมความพร้อมเพื่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในภูมิภาคอาเซียน Thailand's Preparation for Foreign Direct Investment in the Asean Region

กัญญาภัทร ชันอาษา

เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร

นักศึกษาปริญญาเอก ร.บ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Kanyaphat khunarsa

Saowalak Kosonkittitumporn

D.P.A. Student (Public Administration), Rajabhat Mahasarakham University

Lecturer of Political Science and Public Administration, Rajabhat Mahasarakham University

Corresponding E-mail: ppya27@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 10 มิถุนายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ: 18 กรกฎาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 23 กรกฎาคม 2567

Received: June 10, 2024; Revised: July 18, 2024; Accepted: July 23, 2024

บทคัดย่อ

ภูมิภาคอาเซียนกำลังกลายเป็นจุดหมายปลายทางที่น่าดึงดูดสำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ประเทศไทยจึงควรเตรียมความพร้อมเพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเชิงรุก โดยการเร่งดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ จากกลุ่มนักลงทุนข้ามชาติที่มีศักยภาพ 2) การอำนวยความสะดวกและการแก้ไขอุปสรรคในการลงทุน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของภาครัฐและปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคของการประกอบธุรกิจ 3) การเร่งเจรจาจัดทำ FTA โดยเฉพาะการจัดทำ FTA กับตลาดที่มีศักยภาพสูงอย่างสหภาพยุโรป 4) การเตรียมความพร้อมด้านแรงงาน โดยในระยะสั้นและระยะกลาง ควรยกระดับแรงงานให้มีความรู้และทักษะขั้นสูง ดึงดูดแรงงานทักษะสูงจากต่างประเทศให้เข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ในประเทศไทย 5) การพัฒนาระบบนิเวศให้เอื้อต่อการลงทุน โดยการส่งเสริมการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อาทิ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) 6) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ด้านโลจิสติกส์ โดยการพัฒนาระบบการขนส่งทั้งทางถนน ทางน้ำ ทางราง ทางอากาศ และระบบขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ

คำสำคัญ : การเตรียมความพร้อม; การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ; ภูมิภาคอาเซียน

Abstract

The ASEAN region is becoming an attractive destination for foreign direct investment (FDI). Thailand should therefore prepare to attract foreign direct investment, including 1) proactively promoting foreign direct investment; By accelerating the attraction of investment

in the country's target industries. from groups of potential international investors 2) Facilitating and resolving barriers to investment by increasing the efficiency of government services and improving regulations that are obstacles to doing business; 3) accelerating negotiations for FTAs, especially FTAs with markets with high potential such as the European Union; 4) preparing for labor In the short and medium term Workers should be upgraded to have advanced knowledge and skills. Attracting highly skilled workers from abroad to work and live in Thailand. 5) Developing an ecosystem that is conducive to investment. By promoting the development of science, technology and innovation such as artificial intelligence (AI). 6) Development of infrastructure such as logistics. By developing transportation systems including roads, waterways, rails, air, and multimodal transportation systems.

Keywords: Preparation; Foreign direct investment; ASEAN region

บทนำ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่การค้าระหว่างประเทศและการเคลื่อนย้ายทุนมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น FDI เป็นการลงทุนที่บริษัทหรือบุคคลจากประเทศหนึ่งเข้าไปลงทุนในกิจการที่ตั้งอยู่ในอีกประเทศหนึ่ง โดยการลงทุนนี้อาจมาในรูปแบบของการสร้างธุรกิจใหม่ การซื้อหุ้นของบริษัทที่มีอยู่เดิม การควบรวมกิจการ หรือการร่วมทุนกับบริษัทท้องถิ่น ผลของ FDI ไม่ได้มีเพียงแค่การนำทุนเข้ามาในประเทศผู้รับการลงทุนเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างงาน การเพิ่มพูนความรู้และเทคโนโลยี และการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา โดยประเทศที่กำลังพัฒนามักจะประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนปัจจัยทุน เพราะรายได้ประชาชาติต่อหัวของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ รายได้ส่วนใหญ่ของประชาชนถูกใช้เพื่อการบริโภคในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับการออม ทำให้ระดับการออมภายในประเทศไม่เพียงพอความต้องการลงทุนในประเทศดังนั้นจึงต้องอาศัยเงินลงทุนจากต่างประเทศมาเติมเต็มการลงทุนในประเทศในส่วนที่ขาดหายไปเพื่อขยายการลงทุนในประเทศส่งผลให้มีการจ้างงาน การบริโภค การส่งออกสินค้า และส่งผลต่อการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไม่ได้มาแค่ในรูปแบบของเม็ดเงินการลงทุนเพียงอย่างเดียว แต่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังมาพร้อมกับความรู้ด้านเทคโนโลยีการบริหารจัดการ การพัฒนาด้านทักษะและทุนปัญญา ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้การขยายตัวของเศรษฐกิจก็ยังคงจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยในด้านอื่นๆ ของประเทศผู้รับการลงทุนด้วย เช่น

ทรัพยากรมนุษย์ เสรีภาพทางเศรษฐกิจ นโยบายทางการค้า โครงสร้างพื้นฐานของประเทศ (ภัทรวุฒิ สูงกิจบูลย์. 2561)

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งมีความต้องการทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศเพื่อนำมาพัฒนาภาคส่วนต่าง ๆ ของเศรษฐกิจ FDI ช่วยสร้างงานให้กับประชาชน ทำให้รายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น และช่วยลดปัญหาความยากจน นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีและความรู้ใหม่ ๆ จากต่างประเทศเข้ามายังช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมของประเทศนั้นมีความสามารถในการผลิตที่สูงขึ้น สินค้าและบริการที่ผลิตได้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ประเทศสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้น การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไม่ได้เข้ามาเพียงในรูปของตัวเงินเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความรู้ด้านเทคโนโลยี การจัดการ และทุนทางปัญญา ซึ่งช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและกระตุ้นการเติบโตของระบบเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังก่อให้เกิดการจ้างงาน และการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเข้ามาในประเทศผู้รับทุนอีกด้วย (โสภณ วิจิตรเมธาวณิชย์, 2557)

ปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูด FDI ประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น สภาพแวดล้อมทางกฎหมายและนโยบายของประเทศผู้รับการลงทุน ความโปร่งใสและความเสถียรทางการเมือง คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานและความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ การมีนโยบายที่ชัดเจนและเอื้อต่อการลงทุน เช่น การลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุน การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเงิน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จะช่วยดึงดูด FDI และสร้างประโยชน์ที่ยั่งยืนให้กับประเทศในระยะยาว การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เป็นเครื่องมือที่สำคัญและมีผลกระทบในหลายมิติ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การมีนโยบายที่เอื้อต่อการดึงดูด FDI และการกำกับดูแลที่เหมาะสม จะช่วยให้ประเทศสามารถใช้ประโยชน์จาก FDI ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างความเจริญเติบโตที่ยั่งยืนได้

แนวคิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) คือ การลงทุนที่ผู้ลงทุนจากต่างประเทศมีส่วนร่วมในการบริหารและควบคุมกิจการซึ่งอาจกระทำโดยการเข้าไปซื้อกิจการของบริษัทผู้ผลิตเดิมในฐานะผู้ถือหุ้นรายใหญ่ การเข้าไปตั้งบริษัทสาขาในประเทศที่เข้าไปลงทุน การเข้าไปจัดตั้งบริษัทใหม่ในประเทศที่เข้าไปลงทุน จากคางากัดความข้างต้นที่นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การลงทุนนั้นมีส่วนประกอบหลายประการแต่มีสิ่งที่สำคัญ คือ นักลงทุนต่างประเทศมีเงินทุนมาลงทุนประกอบธุรกิจและควบคุมกิจการในประเทศผู้รับทุน ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีโดยมีผู้ลงทุนได้แก่บุคคลธรรมดา นิติบุคคล รวมทั้งรัฐบาล แต่โดยส่วนใหญ่ เป็นการลงทุนโดยตรงจากภาคเอกชน (อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง , 2543, น. 239) และ Kindleberger (1966, pp. 1-2) ได้ให้ความหมายของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศไว้ว่าเป็น การที่เจ้าของเงินทุน เคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศโดยการออกพันธบัตร การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาด

หลักทรัพย์ การให้สินเชื่อระยะสั้น รวมถึงการลงทุนโดยตรง ซึ่งข้อแตกต่างระหว่างการลงทุนโดยตรงกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศคือการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศจะเป็นการที่ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนประกอบธุรกิจเข้ามาเป็นเจ้าของและจัดการในกิจการที่ได้เข้ามาลงทุน

1. ประโยชน์จากการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ

1.1 สามารถลดต้นทุนการผลิตโดยการเข้าถึงทรัพยากรราคาถูกเช่นการเข้าถึงแหล่งแรงงานที่มีราคาถูกโดยประเทศผู้รับทุนมีจำนวนประชากรมากทำให้อัตราค่าจ้างงานต่ำกว่าประเทศเจ้าของทุนหรือประเทศผู้รับทุนทำให้ผู้ลงทุนสามารถประหยัดต้นทุนการผลิตได้

1.2 สามารถเข้าถึงแหล่งตลาดที่จะระบายสินค้าให้แก่ประเทศเจ้าของทุนโดยเฉพาะประเทศผู้รับทุนที่มีจำนวนประชากรมากหรือมีตลาดขนาดใหญ่

1.3 ได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีจากประเทศผู้รับทุนโดยนโยบายของประเทศผู้รับทุนมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติเช่นการยกเว้นภาษีนิติบุคคลการลดอากรขาเข้าของปัจจัยหรืออุปกรณ์การผลิตการกีดกันสินค้านำเข้าที่จะเข้ามาแข่งขันกับสินค้าที่ผู้ลงทุนผลิตรวมถึงการนำผลกำไรกลับคืนประเทศเป็นต้น

1.4 สามารถลดการต่อต้านสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศหรือการเข้าไปลงทุนสร้างฐานการผลิตจะเป็นการลดอุปสรรคทางด้านชาตินิยมที่คนในประเทศที่เป็นเป้าหมายทางการตลาดอาจต่อต้านสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศหรืออุปสรรคจากการกีดกันทางการค้าจากอัตราภาษีนำเข้าที่สูง

1.5 การเข้าถึงเทคโนโลยีและความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์เช่นในบางกรณีการเข้าไปลงทุนผ่านการร่วมทุนหรือการเข้าไปซื้อกิจการ (Merger and acquisition) ในต่างประเทศนอกจากจะเป็นการเพิ่มความได้เปรียบทางเชิงกลยุทธ์ด้านการตลาดแล้ว ยังจะเป็นการเข้าถึงเทคโนโลยี หรือสิทธิบัตรเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้อีกด้วย

ปัจจัยที่สำคัญในการดึงดูดความสนใจในการลงทุนโดยตรงจากประเทศต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ ในมุมมองของประเทศผู้ลงทุนนั้น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เลือกมาลงทุนในต่างประเทศแทนการลงทุนในประเทศตนเองคือ ค่าจ้าง เนื่องจากประเทศผู้ลงทุนส่วนใหญ่เป็นประเทศพัฒนา (Advanced economies) ซึ่งมีอัตราค่าจ้างที่ค่อนข้างสูง ทำให้ต้องการออกการลงทุนในประเทศอื่นที่มีค่าจ้างต่ำกว่าเพื่อลดต้นทุนการผลิต ดังนั้นประเทศผู้รับการลงทุนประเทศใดมีค่าจ้างที่ถูกกว่าโดยเปรียบเทียบกับจะดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (FDI) ได้ค่อนข้างมาก แต่ค่าจ้างไม่ได้เป็นปัจจัยเดียวที่ช่วยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (FDI) ยังมีอีกหลายปัจจัยที่ช่วยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (FDI) เช่น การเติบโตของเศรษฐกิจซึ่งช่วยสร้างแรงจูงใจให้บริษัทต่างๆ เข้ามาลงทุนเพื่อแสวงหาโอกาสทางธุรกิจจากอำนาจซื้อของผู้บริโภคในประเทศที่เพิ่มขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ อุตสาหกรรมยานยนต์ในไทย

ซึ่งได้รับการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (FDI) อย่างต่อเนื่องจากการขยายตัวของตลาดภายในประเทศ หรือ อัตราแลกเปลี่ยนที่อ่อนค่าโดยเปรียบเทียบซึ่งจะช่วยให้บริษัทที่เข้ามาลงทุนสามารถส่งออกได้ดีขึ้น (ฐานญา โอะมะพนม และฐิติวรรณ ศรีเจริญ, 2559)

2. ทฤษฎีแหล่งที่ตั้ง ทฤษฎีแหล่งที่ตั้งโดย Dunning (1973) เป็นทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุของการตัดสินใจลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของบริษัทข้ามชาติและเป็นทฤษฎีต้นแบบที่นำไปสู่การสังเคราะห์เป็นความได้เปรียบจากแหล่งที่ตั้ง (Location Advantage) ใน Eclectic Theory ของ Dunning (1980) โดยทฤษฎีกล่าวว่าจากความแตกต่างทางด้านแหล่งที่ตั้งเฉพาะ (Location-specific Factor) ระหว่างประเทศผู้รับการลงทุน (Host Country) และประเทศผู้ลงทุน (Home Country) โดยทั่วไปประเทศผู้รับการลงทุนจะมีความได้เปรียบในปัจจัยการลงทุนมากกว่าประเทศผู้ลงทุนซึ่งความได้เปรียบนี้เป็นสิ่งดึงดูดให้บริษัทข้ามชาติเข้ามาลงทุนในประเทศผู้รับทุนโดยปัจจัยดังกล่าว ประกอบด้วย 1) ปัจจัยทางการตลาด (Marketing Factor) ปัจจัยทางการตลาดเช่นขนาดตลาดอัตราการเจริญเติบโตของขนาดตลาดหรืออำนาจซื้อของตลาดภายในประเทศผู้รับการลงทุนเป็นปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพราะหากขนาดตลาดในประเทศผู้รับการลงทุนใหญ่ขึ้นมีการเจริญเติบโตสูงขึ้นย่อมทำให้บริษัทข้ามชาติสามารถขยายขนาดการผลิตทำให้ได้รับประโยชน์จากการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) และมีกำไรเพิ่มขึ้น 2) ต้นทุนและความสามารถในการได้มาซึ่งปัจจัยการผลิต (Availability and Cost of Input) จากการที่แต่ละประเทศเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต (Factor Endowment) ที่มีความอุดมสมบูรณ์ที่แตกต่างกันซึ่งนำไปสู่ความแตกต่างในด้านราคาและคุณภาพปัจจัยการผลิตเช่นต้นทุนแรงงานหรือคุณภาพแรงงานทรัพยากรธรรมชาติเป็นต้นทำให้มีการย้ายฐานการผลิตสู่แหล่งที่ตั้ง (ประเทศผู้รับการลงทุน) ที่มีต้นทุนกว่าหรือต่ำที่สุดหรือมีปัจจัยการผลิตที่ประเทศผู้ลงทุนขาดแคลน 3) ปัจจัยทางด้านนโยบายของรัฐบาล (Government-policies Factors) เป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศทั้งในแง่ที่เป็นประเทศผู้รับการลงทุนและประเทศผู้ลงทุนเช่นนโยบายทางด้านภาษีการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีเป็นต้น 4) บรรยากาศการลงทุน (Climate Investment) บรรยากาศการลงทุนคือปัจจัยที่ขึ้นกับความมีเสถียรภาพทางการเมืองระดับการพัฒนาประเทศดุลการชำระเงินการเชื่อมโยงกับต่างประเทศหรือระดับความเป็น Internationalization ของประเทศอัตราเงินเฟ้อและทัศนคติที่มีต่อนักลงทุนต่างชาติซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นหนึ่งในปัจจัยด้านความได้เปรียบด้านที่ตั้งที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ 5) อุปสรรคทางการค้า (Trade Barriers) นโยบายทางการค้าของประเทศผู้รับการลงทุนมีผลสำคัญต่อองค์กรธุรกิจในการตัดสินใจเลือกกระหว่างการส่งออกหรือการลงทุนโดยตรงเพราะถ้ารัฐบาลของประเทศผู้รับการลงทุนมีมาตรการกีดกันทางการค้าจะเป็นสิ่งผลักดันบริษัทตัดสินใจลงทุนโดยตรงแทนการส่งออกเพื่อเป็นการลดต้นทุนและหลีกเลี่ยงอุปสรรคทางการค้าดังกล่าว

3. ทฤษฎีพื้นที่สกุลเงินของ Aliber (Aliber's Currency Area Theory) ได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศโดยทฤษฎีกล่าวว่าพื้นที่สกุลเงินที่แตกต่างกันและ

ตลาดที่ไม่สมบูรณ์ (Imperfect Market) สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเมื่อความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศไทยที่มีพื้นที่สกุลเงินแข็งค่าขึ้นจะเข้ามาลงทุนในประเทศที่มีสกุลเงินอ่อนกว่า เพราะบริษัทเหล่านั้นสามารถได้รับกำไรสูงขึ้นจากการลงทุนในประเทศผู้รับการลงทุนซึ่งมีสกุลเงินอ่อนกว่าเนื่องจากต้นทุนการผลิตในประเทศเหล่านี้ต่ำกว่าในประเทศของบริษัทข้ามชาติ

สรุปได้ว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) มีปัจจัยที่สำคัญในการดึงดูดความสนใจของนักลงทุนจากประเทศต่างๆ ประกอบไปด้วย 3 ส่วนใหญ่ ได้แก่ 1) ปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ ค่าจ้าง ประเทศผู้ลงทุนซึ่งมักเป็นประเทศพัฒนาที่มีอัตราค่าจ้างที่สูง ดังนั้นการลงทุนในประเทศที่มีค่าจ้างต่ำกว่าจึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจเพื่อลดต้นทุนการผลิต การเติบโตของเศรษฐกิจ ประเทศที่เศรษฐกิจกำลังเติบโตจะมีโอกาสทางธุรกิจที่เพิ่มขึ้น เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ในไทยที่ได้รับการลงทุนต่อเนื่องอัตราแลกเปลี่ยนที่อ่อนค่า ทำให้บริษัทที่เข้ามาลงทุนสามารถส่งออกได้ดีขึ้น 2) แหล่งที่ตั้ง ปัจจัยทางด้านการตลาดขนาดตลาดและอัตราการเจริญเติบโตของตลาดมีผลดึงดูดการลงทุนเนื่องจากการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) ต้นทุนและความสามารถในการได้มาซึ่งปัจจัยการผลิต ประเทศที่มีปัจจัยการผลิตราคาถูกหรือคุณภาพดี เช่น ต้นทุนแรงงานหรือทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยทางด้านนโยบายของรัฐบาล นโยบายส่งเสริมการลงทุน เช่น การลดภาษีและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บรรยากาศการลงทุน เสถียรภาพทางการเมือง ระดับการพัฒนาประเทศ และทัศนคติต่อนักลงทุนต่างชาติ อุปสรรคทางการค้า มาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศผู้รับการลงทุนสามารถผลักดันบริษัทตัดสินใจลงทุนโดยตรงแทนการส่งออก 3) พื้นที่สกุลเงิน ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและการลงทุนโดยตรง บริษัทข้ามชาติจากประเทศที่มีสกุลเงินแข็งค่าจะเข้ามาลงทุนในประเทศที่มีสกุลเงินอ่อนกว่าเนื่องจากต้นทุนการผลิตต่ำกว่าและสามารถทำกำไรได้สูงขึ้น

สถานการณ์การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจไทยมากกว่า 40 ปี ในการเพิ่มมูลค่าการส่งออก การจ้างงาน และการใช้วัตถุดิบในประเทศ รวมถึง การขยายห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมสำคัญ ตลอดจนเกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและทักษะความรู้ใหม่มาสู่ประเทศไทย โดยเฉพาะการลงทุนในอุตสาหกรรมสำคัญ อาทิ การผลิตรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และปิโตรเคมี ซึ่งนับว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในระยะยาว (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์. 2567)

รายงานการลงทุนโลกประจำปี 2566 (World Investment Report 2023) โดยการประชุมสหประชาชาติ ว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) พบว่า ในปี 2565 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI)

ของโลกหดตัวร้อยละ 12.4 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ที่ระดับ 1.3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (หลังจากที่หดตัวลงอย่างมากจากโควิด-19 ที่ร้อยละ -43.7 ในปี 2563 และกลับมาฟื้นตัวอย่างแข็งแกร่งที่ร้อยละ 53.7 ในปี 2564) โดยมีสาเหตุหลักมาจากปริมาณกระแสทางการเงินและธุรกรรมที่ลดลงในประเทศพัฒนาแล้ว เนื่องจากการเผชิญกับหลายวิกฤต อาทิ สงคราม ในยูเครน ราคาอาหารและพลังงานที่เพิ่มสูง และแรงกดดันจากหนี้ที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การลงทุนมีแนวโน้มเชิงบวกมากขึ้น โดยมีการประกาศการลงทุนใหม่ในหลายภูมิภาคและหลายสาขา ทั้งนี้ FDI ในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่และประเทศกำลังพัฒนาขนาดใหญ่บางประเทศ ขณะที่ FDI ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดลดลง สำหรับไทยมีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ 10.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสูงที่สุดเป็นอันดับที่ 5 ของภูมิภาคอาเซียน รองจากสิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม และมาเลเซีย ตามลำดับ โดยมูลค่า การลงทุนหดตัวร้อยละ 31.5 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ขณะที่มูลค่าการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนขยายตัวร้อยละ 4.6 ดังนี้

มิติของประเทศสิงคโปร์ ประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) สหรัฐฯ (2) ญี่ปุ่น (3) สหราชอาณาจักร (4) ฮองกง และ (5) จีน สำหรับประเภทธุรกิจที่มีมูลค่าการลงทุนสูงที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การเงินและการประกันภัย (2) ธุรกิจค้าส่งและค้าปลีก (3) อุตสาหกรรมการผลิต (4) ธุรกิจการขนส่ง และการเก็บสินค้าคงคลัง และ (5) ธุรกิจ ในการให้บริการในด้านการบริหารและสนับสนุน รวมถึงการให้บริการระดับมืออาชีพ ซึ่งสิงคโปร์เป็นประเทศที่ได้รับเม็ดเงินลงทุนมากที่สุดในภูมิภาค คิดเป็นสัดส่วนราว 2 ใน 3 ของเม็ดเงินลงทุนทั้งหมดในภูมิภาค โดยมีปัจจัยสนับสนุนต่อการลงทุน ได้แก่ การมีระบบนิเวศที่เอื้อต่อการลงทุนในอุตสาหกรรมยุคใหม่ ทั้งอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง (เซมิคอนดักเตอร์) รวมถึงการเป็นศูนย์กลางทางการเงินระดับโลก มีประเทศคู่ FTA ทั่วโลกมากที่สุดในอาเซียน (จำนวน 65 ประเทศ) แรงงานมีทักษะสูงและใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก รัฐบาล มินโยบาย กฎระเบียบ และมาตรการที่เอื้อต่อการลงทุน อาทิ การอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ การสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยเฉพาะในด้าน AI การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เข้มงวด มีโครงสร้างพื้นฐานชั้นนำระดับโลก โดยเฉพาะท่าเรือสิงคโปร์ที่ถูกจัดอยู่ในอันดับ 2 ของท่าเรือที่มีการขนถ่ายตู้คอนเทนเนอร์มากที่สุดในโลกที่ 37.3 ล้าน TEUs ต่อปี (รองจากท่าเรือเซี่ยงไฮ้ของจีนที่ 47.3 ล้าน TEUs) และมีจุดเด่นด้านตำแหน่งที่ตั้งบริเวณช่องแคบมะละกา ทำให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค ขณะที่ปัจจัยท้าทายต่อการลงทุน ได้แก่ จำนวนแรงงานน้อยและค่าจ้างสูง รวมถึงการมีพื้นที่จำกัดและราคาที่ดินสูง

มิติของประเทศเวียดนาม ประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) สิงคโปร์ (2) เกาหลีใต้ และ (3) ญี่ปุ่น สำหรับประเภทธุรกิจที่มีมูลค่าการลงทุนสูงที่สุด ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมการผลิตและแปรรูป (2) ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และ (3) การผลิตและจำหน่ายไฟฟ้า โดยมีปัจจัยสนับสนุนต่อการลงทุน ได้แก่ เศรษฐกิจที่เติบโตต่อเนื่องระดับสูงในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ที่ร้อยละ 7.5 (CAGR) มีประเทศคู่ FTA มากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 ในอาเซียน (จำนวน 54 ประเทศ) การมีเสถียรภาพทางการเมือง ประชากรส่วน

ใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน ทรัพยากรที่หลากหลายและมีศักยภาพ การให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันเวียดนามมี 3 ท่าเรือหลักเพื่อรองรับเรือบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ตามแนวชายฝั่งตะวันออกของประเทศจากภาคเหนือไปจนถึงภาคใต้ ขณะที่ปัจจัยท้าทายต่อการลงทุน ได้แก่ ประสิทธิภาพแรงงานที่ยังคงต่ำ ซึ่งจะส่งผลต่อความต้องการแรงงานในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง ระบบราชการและกฎหมายยังมีความซับซ้อน และโครงสร้างพื้นฐานยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาอีกหลายส่วน ทั้งโครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่ไม่ครอบคลุมในบางพื้นที่ การให้บริการทางด้านสาธารณูปโภค โดยเฉพาะระบบไฟฟ้าและพลังงาน

มิติของประเทศอินโดนีเซีย ประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) สิงคโปร์ (2) จีน (3) ฮองกง (4) ญี่ปุ่น และ (5) มาเลเซีย สำหรับประเภทธุรกิจที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมโลหะ (2) อุตสาหกรรมเหมืองแร่ (3) ธุรกิจเคมีภัณฑ์และยา (4) ธุรกิจการขนส่ง การเก็บสินค้าคลัง และการสื่อสารโทรคมนาคม และ (5) การให้บริการไฟฟ้า ก๊าซ และน้ำประปา โดยมีปัจจัยสนับสนุนต่อการลงทุน ได้แก่ จำนวนประชากรที่มากที่สุดในภูมิภาคอาเซียน ทำให้อินโดนีเซียมีจุดเด่นด้านจำนวนแรงงานและการเป็นตลาดขนาดใหญ่ มีทรัพยากรเหมืองแร่ที่มีความสำคัญกับอุตสาหกรรมที่กำลังเติบโตสูงอย่างแบตเตอรี่สำหรับรถยนต์ไฟฟ้าและส่วนประกอบผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ อาทิ นิกเกิล ดีบุก และทองแดง รัฐบาลมีนโยบาย กฎระเบียบ และมาตรการที่เอื้อต่อการลงทุน อาทิ การอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมยานยนต์ และการสนับสนุนด้านพลังงานสะอาดที่จะช่วยดึงดูดนักลงทุนคุณภาพสูง ขณะที่ปัจจัยท้าทายต่อการลงทุน ได้แก่ โครงสร้างการส่งออกที่การส่งออกกระจุกตัวในตลาดจีน รวมถึงการส่งออกสินค้าวัตถุดิบเป็นหลัก แม้มีตลาดแรงงานขนาดใหญ่ แต่ผลิตภาพแรงงานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ในอาเซียน ประสิทธิภาพของระบบราชการและการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการมีภูมิประเทศในลักษณะ หมู่เกาะ ทำให้มีความท้าทายด้านโลจิสติกส์ โดยเฉพาะการเชื่อมต่อในการขนส่ง

มิติของประเทศมาเลเซีย ประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) สหรัฐฯ (2) สิงคโปร์ (3) ญี่ปุ่น (4) ฮองกง และ (5) จีน สำหรับประเภทธุรกิจที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) ภาคการผลิต (2) ภาคการบริการ (3) ภาคการทำเหมืองแร่ (4) ภาคการก่อสร้าง และ (5) ภาคการเกษตร โดยมีปัจจัยสนับสนุนต่อการลงทุน ได้แก่ แรงงานมีทักษะสูงโดยเฉพาะทักษะดิจิทัล และสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอย่างปิโตรเลียม และแร่โลหะที่สำคัญ ได้แก่ ดีบุก บอแรกไซต์ (อะลูมิเนียม) ทองแดง และเหล็ก รัฐบาลมีนโยบาย กฎระเบียบ และมาตรการที่เอื้อต่อการลงทุน อาทิ การส่งเสริมนโยบายการลงทุนที่เปิดเสรีและโปร่งใส มีหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับเทศบาลหลายแห่ง รวมถึงหน่วยงานพัฒนาการลงทุนของมาเลเซีย (MIDA) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การริเริ่มโครงการวิซ่าฟรีเมียมเพื่อดึงดูดนักลงทุนที่มีเงินเข้ามาพำนักระยะยาวในมาเลเซีย และการสนับสนุน ด้านพลังงานสะอาด

ขณะที่ปัจจัยท้าทายต่อการลงทุน ได้แก่ การขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือ อีกทั้ง มีการพึ่งพาแรงงานต่างชาติสูง มีการจำกัดสัดส่วนการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในหลายภาคธุรกิจ และ ค่าบริการในด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่สูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค

มิติของประเทศไทย ประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) สิงคโปร์ (2) ญี่ปุ่น (3) สหรัฐฯ (4) จีน และ (5)ฮ่องกง สำหรับประเภทธุรกิจที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การเงินและการประกันภัย (2) การผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์ทางทัศนศาสตร์ (3) ภาคอสังหาริมทรัพย์ (4) การผลิตอาหาร และ (5) การขายส่งและการขายปลีก โดยมีปัจจัยสนับสนุนต่อการลงทุน ได้แก่ การมีระบบนิเวศที่เอื้อต่อการลงทุน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งด้านห่วงโซ่อุปทานและโครงสร้างพื้นฐานที่ครอบคลุมตั้งแต่ระบบการขนส่ง ระบบโทรคมนาคม ไปจนถึงการให้บริการด้านสาธารณูปโภค ซึ่งรวมถึงพลังงานสะอาด โดยปัจจุบันไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตรถยนต์ของภูมิภาค และเป็นประเทศผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ และรัฐบาลไทยได้พยายามผลักดันให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางนโยบายที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจและอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมถึง พ.ร.บ. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งจะรองรับการลงทุนสีเขียว ขณะที่ปัจจัยท้าทายต่อการลงทุน ได้แก่ ไทยมีประเทศคู่ FTA จำนวนไม่มากนัก (จำนวน 19 ประเทศ รวมถึงศรีลังกา ที่ลงนามเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา และคาดว่าจะมีผลบังคับใช้ภายในปี 2567) เมื่อเปรียบเทียบกับสิงคโปร์และเวียดนาม การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ซึ่งส่งผลต่อจำนวนแรงงานในอนาคต ปี 2566 มีโครงการยื่นขอรับการส่งเสริมจำนวน 2,307 โครงการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 16 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าและมีมูลค่าเงินลงทุนสูงสุดในรอบ 5 ปี ที่ 848,318 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 43 สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 342,149 ล้านบาท ยานยนต์และชิ้นส่วน 82,282 ล้านบาท เกษตรและอาหาร 74,416 ล้านบาท ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ 45,951 ล้านบาท และเทคโนโลยีชีวภาพ 31,814 ล้านบาท โดยการลงทุนในกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ขยายตัวอย่างมาก จำนวนโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 62 และมูลค่าลงทุนเพิ่มขึ้น 3.5 เท่าจากปีก่อนหน้า ในส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ มีโครงการยื่นขอรับการส่งเสริมจำนวน 1,394 โครงการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 38 มูลค่าเงินลงทุนรวม 663,239 ล้านบาท (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 78.2 ของมูลค่าเงินลงทุนรวมทั้งหมด) เพิ่มขึ้นร้อยละ 72

สำหรับการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุน ปี 2566 มีจำนวน 2,383 โครงการ เงินลงทุนรวม 750,129 ล้านบาท โดยคาดว่าไทยจะได้ประโยชน์จากโครงการลงทุน อาทิ มูลค่าส่งออกของประเทศเพิ่มขึ้นประมาณ 2.44 ล้านล้านบาทต่อปี มีการใช้วัตถุดิบในประเทศประมาณ 1.67 ล้านล้านบาทต่อปี และเกิดการจ้างงานคนไทยประมาณ 139,000 ตำแหน่ง ในส่วนการออกบัตรส่งเสริม มีการออกบัตรส่งเสริมจำนวน 1,825 โครงการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 22 เงินลงทุนรวม 490,786 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมการลงทุนของประเทศ ได้แก่ การปรับปรุงกระบวนการพิจารณาอนุมัติโครงการลงทุน การส่งเสริมการพัฒนา

เศรษฐกิจใหม่ การพัฒนาต่อยอดเขตเศรษฐกิจพิเศษและระเบียง เศรษฐกิจทั้ง 4 ภาค การจัดทำ Matching Fund ซึ่งเป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างรัฐบาลและเอกชน และการสนับสนุนตลาดทุน และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการ ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุนใหม่ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยไปสู่เศรษฐกิจใหม่ที่เพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศในระยะยาว โดยกำหนดอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นจะดำเนินการในระยะสั้น ได้แก่ อุตสาหกรรมกลุ่ม BCG อุตสาหกรรมยานยนต์ โดยเฉพาะยานยนต์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะต้นน้ำและอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ในขณะที่ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อน EEC โดยเน้นการพัฒนาใน 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ และอุตสาหกรรมการพัฒนาบุคลากรและการศึกษา

การเตรียมความพร้อมเพื่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในภูมิภาคอาเซียน

จากแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาและตลาดเกิดใหม่ที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจโลก และการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยีแบบเร่งตัว ประกอบกับสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ อันมีสาเหตุหลักมาจากประเด็นความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ ยิ่งทำให้ประเทศในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงตลาดเกิดใหม่ เป็นที่ดึงดูดของนักลงทุนข้ามชาติที่ต้องการขยาย/ย้ายฐานการผลิตออกจากพื้นที่พิพาท และความสะดวกในการส่งออกสินค้าเข้าสู่ตลาดศักยภาพและตลาดใหม่ที่มีการเติบโตสูง รัฐบาลในหลายประเทศได้เห็นแนวโน้มดังกล่าวและตระหนักว่าช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่สำคัญในการดึงดูดการลงทุนเข้าสู่ประเทศ จึงเร่งออกมาตรการ เพื่อดึงดูดนักลงทุนข้ามชาติในรูปแบบต่าง ๆ เข้าสู่ประเทศของตน ทั้งนี้ การลงทุนจากต่างประเทศส่งผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งรวมถึงการขยายการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงเข้ากับห่วงโซ่อุปทานโลก จึงมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการลงทุนในไทย ดังนี้

1. การส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเชิงรุก โดยการเร่งดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ จากกลุ่มนักลงทุนข้ามชาติที่มีศักยภาพ รวมถึงการสร้างการรับรู้เชิงบวกในการลงทุนในประเทศไทยทั้งในการเป็นพื้นที่ที่ห่างไกลจากข้อพิพาท ซึ่งมีความเสี่ยงในการทำธุรกิจต่ำ และความพร้อมในการรองรับ การลงทุนทั้งทางด้านแรงงาน ห่วงโซ่อุปทาน โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก และ

ความมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบนิเวศทางธุรกิจให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงกฎระเบียบและข้อบังคับที่ชัดเจนและเอื้อต่อการลงทุน เพื่อสร้างความมั่นใจให้นักลงทุน

2. การอำนวยความสะดวกและการแก้ไขอุปสรรคในการลงทุน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของภาครัฐและปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคของการประกอบธุรกิจ อาทิ การลดขั้นตอนและเวลาในการติดต่อกับทางราชการในขั้นตอนต่าง ๆ และการอำนวยความสะดวกในการทำงานของผู้เชี่ยวชาญและช่างเทคนิคชาวต่างชาติและผู้ติดตาม รวมถึงการออกวีซ่าระยะยาวให้แก่แรงงานต่างชาติ ตลอดจนถึงการยกระดับการดำเนินการต่าง ๆ ที่มีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานของภาคธุรกิจ อาทิ การให้บริการพิธีการทางด้านศุลกากร และการอนุมัติใบรับรองมาตรฐานสินค้า

3. การเร่งเจรจาจัดทำ FTA โดยเฉพาะการจัดทำ FTA กับตลาดที่มีศักยภาพสูงอย่างสหภาพยุโรป รวมถึงการปรับปรุง FTA เดิม ซึ่งการมีประเทศคู่ FTA เพิ่มขึ้น ไม่เพียงเป็นแต้มต่อในการขยายตลาดส่งออกของไทย แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติที่ต้องการขยายฐานการผลิตมายังภูมิภาคอาเซียน เพื่อผลิตและส่งออกสินค้าไปประเทศต่าง ๆ อีกด้วย

4. การเตรียมความพร้อมด้านแรงงาน โดยในระยะสั้นและระยะกลาง ควรยกระดับแรงงานให้มีความรู้และทักษะขั้นสูง ดึงดูดแรงงานทักษะสูงจากต่างประเทศให้เข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ในประเทศไทย และอำนวยความสะดวกในการนำเข้าแรงงานกึ่งฝีมือจากประเทศเพื่อนบ้าน ขณะที่ในระยะยาว ควรมีการร่วมมือกันระหว่างภาคการศึกษา ภาครัฐ และภาคเอกชนในการวางแผนและปรับหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาแรงงานให้สอดคล้องกับ ความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทักษะด้านภาษาเพื่อรองรับการทำงาน ที่เชื่อมโยงกับโลกมากขึ้น

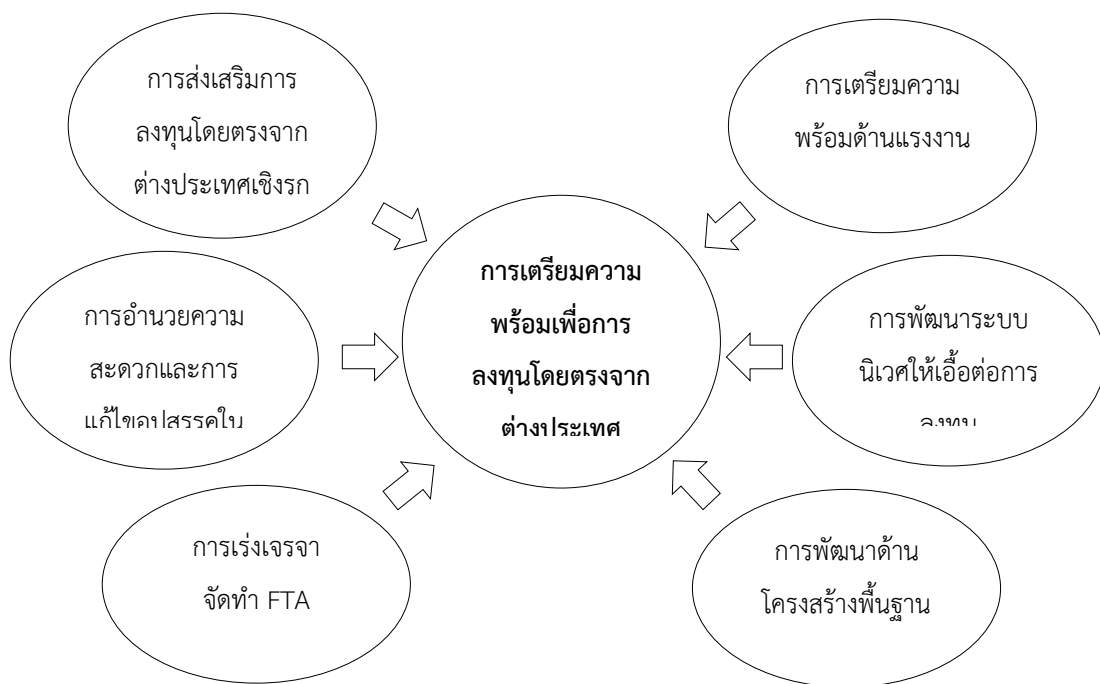
5. การพัฒนาระบบนิเวศให้เอื้อต่อการลงทุน โดยการส่งเสริมการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อาทิ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ดิจิทัล ซอฟต์แวร์ หุ่นยนต์ ระบบอัตโนมัติ เพื่อให้มั่นใจว่าไทยจะสามารถรองรับการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยียุคใหม่ในอนาคตระยะยาว รวมถึงการเร่งพัฒนาผู้ประกอบการไทยให้มีความสามารถในการเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมเป้าหมายตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ทั้งในส่วนการวิจัยและพัฒนา การออกแบบ การผลิต และการประกอบ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง และอุตสาหกรรมดิจิทัล

6. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ด้านโลจิสติกส์ โดยการพัฒนากระบวนการขนส่งทั้งทางถนน ทางน้ำ ทางราง ทางอากาศ และระบบขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multimodal Transport) รวมถึงการเร่งลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศให้ลดลงเทียบเท่าประเทศอื่น ๆ ในระดับสากล ด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล โดยการส่งเสริมการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมพื้นที่การใช้งานและปรับเพิ่มความเร็วเพื่อการใช้งานอย่างเต็มประสิทธิภาพสำหรับทั้งภาคธุรกิจและการศึกษา และด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะการบริหารจัดการอุปทานด้านพลังงานไฟฟ้าและน้ำประปาให้เพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งรวมถึงการจัดหาพลังงานสะอาด

องค์ความรู้ใหม่

จากแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาและตลาดเกิดใหม่ รวมถึงการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ประกอบกับสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ อันเกิดจากความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ ทำให้ประเทศในภูมิภาคอาเซียนและตลาดเกิดใหม่เป็นที่ดึงดูดของนักลงทุนต่างชาติที่ต้องการขยายหรือย้ายฐานการผลิต รัฐบาลหลายประเทศจึงเร่งออกมาตรการเพื่อจูงใจการลงทุนเหล่านี้ การลงทุนจากต่างประเทศมีผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมายและการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงกับห่วงโซ่อุปทานโลก ควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ ดังนี้ 1) การส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเชิงรุก 2) การอำนวยความสะดวกและการแก้ไขอุปสรรคในการลงทุน 3) การเร่งเจรจาจัดทำ FTA โดยเฉพาะการจัดทำ FTA กับตลาดที่มีศักยภาพสูงอย่างสหภาพยุโรป 4) การเตรียมความพร้อมด้านแรงงาน โดยในระยะสั้นและระยะกลาง 5) การพัฒนาระบบนิเวศให้เอื้อต่อการลงทุน โดยการส่งเสริมการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อาทิ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ดิจิทัล ซอฟต์แวร์ หุ่นยนต์ ระบบอัตโนมัติ 6) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ด้านโลจิสติกส์ สามารถสรุปเป็นกรอบความคิดได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การเตรียมความพร้อมเพื่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

สรุป

ภูมิภาคอาเซียนกำลังกลายเป็นจุดหมายปลายทางที่น่าดึงดูดสำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ด้วยเหตุผลหลายประการ ประการแรก เศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาและตลาดเกิดใหม่ในภูมิภาคนี้มีแนวโน้มขยายตัวอย่างรวดเร็ว คาดการณ์ว่าจะเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปีในช่วงทศวรรษหน้า สิ่งนี้ดึงดูดนักลงทุนที่มองหาโอกาสใหม่ ๆ ในการขยายธุรกิจ ประการที่สอง ภูมิภาคนี้กำลังการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ประเทศต่างๆ ในอาเซียนกำลังลงทุนอย่างหนักในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและพัฒนาทักษะแรงงานด้านเทคโนโลยี สิ่งนี้ทำให้ภูมิภาคนี้เหมาะสำหรับบริษัทที่ต้องการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ ประการที่สาม สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนกระตุ้นให้บริษัทต่างๆ มองหาฐานการผลิตใหม่ ๆ นอกประเทศจีน ประเทศไทยจึงควรเตรียมความพร้อมเพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเชิงรุก โดยการเร่งดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ จากกลุ่มนักลงทุนข้ามชาติที่มีศักยภาพ 2) การอำนวยความสะดวกและการแก้ไขอุปสรรคในการลงทุน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของภาครัฐและปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคของการประกอบธุรกิจ 3) การเร่งเจรจาจัดทำ FTA โดยเฉพาะการจัดทำ FTA กับตลาดที่มีศักยภาพสูงอย่างสหภาพยุโรป 4) การเตรียมความพร้อมด้านแรงงาน โดยในระยะสั้นและระยะกลาง ควรยกระดับแรงงานให้มีความรู้และทักษะขั้นสูง ดึงดูดแรงงานทักษะสูงจากต่างประเทศให้เข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ในประเทศไทย 5) การพัฒนาระบบนิเวศให้เอื้อต่อการลงทุน โดยการส่งเสริมการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อาทิ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) 6) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ด้านโลจิสติกส์ โดยการพัฒนาระบบการขนส่งทั้งทางถนน ทางน้ำ ทางราง ทางอากาศ และระบบขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

- ฐานัญญา โอชะพนม และฐิติวรรณ ศรีเจริญ.(2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*,11(2),75-88.
- ภัทรวุฒิ สูงกิจบุญ.(2561).ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย. *ปริญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์. (2567). *การลงทุนในประเทศเศรษฐกิจสำคัญของภูมิภาคอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2567 จาก <https://tpso.go.th/>.
- โสภณ วิจิตรเมธาวณิช. (2557). *การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ*. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2567 จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/853>.
- อภิรัฐ ตั้งกระจำ. (2543). *ธุรกิจระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- Dunning, J. H. (1973). The Determinants of International Production. *Oxford Economic Papers*, 25, 289-336.

Dunning, J. H. (1980). Toward an eclectic theory of international production: some empirical tests. *Journal of International Business Studies*, 11(1), 9-31.

Kindleberger, C. P. (1966). *The role of foreign investment in development*. Princeton University Press.

